

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 1060/01
Zo dňa: 27.10.2014

Počet výťahov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 12
Počet príloh: 0

PROTOKOL

o výsledku kontroly

efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach vykonávajúcich sociálnu starostlivosť v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov územnej samosprávy a neverejných poskytovateľov

Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača

Bratislava december 2014

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1060/01 z 27.10.2014 vykonali:

Ing. Viera Hankerová, vedúca kontrolnej skupiny
Ing. Iveta Schlosserová, členka kontrolnej skupiny

kontrolu efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach vykonávajúcich sociálnu starostlivosť v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov územnej samosprávy a neverejných poskytovateľov, ktorej účelom bolo preverenie efektívnosti a účinnosti vynakladania prostriedkov zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu samosprávneho celku, resp. obce, ktoré boli poskytnuté vybraným právnickým osobám na poskytovanie starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb vrátane zistenia kvality ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb.

Kontrola bola vykonaná v čase od 10.11.2014 do 21.11.2014 v kontrolovanom subjekte

**Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača
Pri vinohradoch 267
detašované pracovisko Podbrezovská 28
831 06 Bratislava
IČO 30804191**

za kontrolované obdobie: rok 2013, v prípade potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovanej skutočnosti aj predchádzajúce a nasledujúce obdobie.

Predmetom kontroly bolo:

1. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov a medzinárodných dohovorov a právnych aktov EÚ, ktorými je SR viazaná
2. Preskúmanie a vyhodnotenie miery efektívnosti, hospodárnosti a účinnosti, s akou vybrané zariadenia hospodária s verejnými finančnými prostriedkami a majetkom
3. Hodnotenie úrovne poskytovaných sociálnych služieb vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb, ktorými sú domovy sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov a medzinárodných dohovorov a právnych aktov EÚ, ktorými je SR viazaná

Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača (ďalej len „DSS a ZPS Rača“ alebo „zariadenie“) bolo zriadené Okresným úradom Bratislava 01.05.1993 pod názvom Sociálne centrum pre poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti. Od 24.07.1996 zariadenie fungovalo ako rozpočtová organizácia pod Krajským úradom v Bratislave. Zákom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov došlo s účinnosťou od 01.07.2002 k prechodu zriaďovateľskej funkcie Domova dôchodcov Rača do pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „BSK“ alebo „zriaďovateľ“).

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

BSK, vychádzajúc zo skutočnosti, že DSS a ZPS Rača prešlo odo dňa svojho vzniku viacerými zmenami a prechodom zriaďovateľskej kompetencie, z dôvodu legislatívnych zmien, ako aj z nevyhnutnosti vymedziť vecný a finančný majetok a špecifikovať predmet činnosti, sa rozhodol vydať novú zriaďovaciu listinu. Zriaďovacia listina č. 012/2009 z 22.06.2009 nadobudla účinnosť dňom 01.07.2009.

DSS a ZPS Rača bolo zriadené ako rozpočtová organizácia, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami napojená na rozpočet zriaďovateľa. DSS a ZPS Rača pôsobí na základe zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“).

V domove sociálnych služieb (ďalej len „DSS“) sa poskytujú sociálne služby dospelým fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V. podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách. V zariadení pre seniorov (ďalej len „ZPS“) sa poskytujú sociálne služby fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, je mobilná bez použitia kompenzačných pomôcok, je orientovaná v osobe, priestore a čase, je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV. Podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách.

Zariadenie poskytuje sociálne služby celoročnou pobytovou formou na čas určitý a neurčitý. DSS a ZPS Rača poskytuje sociálne služby v troch prevádzkach: Pri vinohradoch 267 (ďalej len „zariadenie Pri vinohradoch 267“), Podbrezovská 28 (ďalej len „zariadenie Podbrezovská 28“) a Strelkova 32 (ďalej len „zariadenie Strelkova 32“).

Celková kapacita DSS a ZPS Rača podľa zriaďovateľskej listiny bola 289 miest, z toho v DSS 84 miest a v ZPS 205 miest. Opravou zriaďovacej listiny z 03.07.2009 a dodatkom č. 1 k zriaďovacej listine z 27.06.2013 bola celková kapacita BSK upravená.

Kapacita zariadenia je prehľadne uvedená v nasledujúcej tabuľke č. 1:

Tabuľka č. 1

Zmeny zriaďovacej listiny (ZL)	Zariadenie Podbrezovská 28			Zariadenie Pri vinohradoch 267			Zariadenie Strelkova 32			Spolu DSS a ZPS Rača		
	ZPS	DSS	spolu	ZPS	DSS	spolu	ZPS	DSS	spolu	ZPS	DSS	spolu
ZL z 22.06.2009	155	0	155	50	50	100	0	34	34	205	84	289
oprava z 03.07.2009	105	50	155	100	0	100	0	34	34	205	84	289
dodatok z 27.06.2013	51	92	143	105	0	105	0	33	33	156	125	281

Využitie kapacity zariadenia k 31.12.2013 je prehľadne uvedené v tabuľke č. 2:

Tabuľka č. 2

Výkaz Soc 1-01 31.12.2013	Zariadenie Podbrezovská 28			Zariadenie Pri vinohradoch 267			Zariadenie Strelkova 32			Spolu DSS a ZPS Rača		
	ZPS	DSS	spolu	ZPS	DSS	spolu	ZPS	DSS	spolu	ZPS	DSS	spolu
kapacita	51	92	143	105	0	105	0	33	33	156	125	281
počet klientov	48	85	133	90	0	90	0	30	30	138	115	253
využitie kapacity v %	94,1	92,4	93,0	85,7	0,0	85,7	0,0	90,9	90,9	88,5	92,0	90,0

Kontrolou zriaďovacej listiny, opravy zriaďovacej listiny a dodatku č. 1 k zriaďovacej listine bolo zistené, že obsahovala všetky náležitosti, stanovené § 9 ods. 9 zákona o sociálnych službách.

BSK dňa 27.06.2013 vydal registračnú kartu pod registračným číslom 79/2009/1- soc, údaje ktorej boli zhodné s údajmi uvedenými v zriaďovacej listine, oprave zriaďovacej listiny a dodatku č. 1 k zriaďovacej listine. Kontrolou bolo zistené, že druh poskytovanej sociálnej služby a cieľová skupina na registračnej karte bola uvedená v súlade s § 35 a 38 zákona o sociálnych službách.

Povinnosťou zariadenia bolo na vhodnom a trvale viditeľnom mieste uviesť označenie miesta poskytovania sociálnej služby v súlade so zákonom o sociálnych službách. Pri vstupe do zariadenia malo DSS a ZPS Rača vyvesené označenie miesta poskytovania sociálnej služby, avšak neobsahovalo označenie formy poskytovanej sociálnej služby, čím došlo k porušeniu § 67, ods. 2 písm. c) citovaného zákona.

Pri preverovaní uplatňovania zákazu fajčenia v súlade s § 7 ods. 1 písm. e) v zmysle zákona č. 377/2004 Z. z. a o ochrane nefajčiarov v platnom znení a § 6 ods. 5 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, kontrolná skupina zistila, že zákaz fajčenia platil v celom objekte zariadenia Podbrezovská 28, okrem vyhradeného priestoru. V celom areáli boli viditeľne umiestnené tabuľky s oznamom o zákaze fajčenia.

Kontrolou plnenia hygienických podmienok zariadenia Podbrezovská 28 bolo zistené, že Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto, so sídlom v Bratislave (ďalej len „RÚVZ“), ako vecne a miestne príslušný orgán v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vydal rozhodnutie č. HZZ/07301/2012 z 30.04.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 02.05.2012. Uvedeným rozhodnutím bol vydaný súhlas s navýšením celkovej kapacity zo 155 na 157 miest v zariadení Podbrezovská 28 a schválený prevádzkový poriadok.

RÚVZ na základe miestnej hygienickej obhliadky skonštatoval, že ide o navýšenie kapacity v poskytovaní sociálnych služieb už existujúceho zariadenia, ktorého prevádzka bola odsúhlasená rozhodnutím bývalého okresného úradu v Bratislave III, Odbor všeobecnej vnútornej správy, štátny okresný hygienik č. ŠOH-2000/08575/004Újh z 14.6.2000. Po preskúmaní RÚVZ skonštatoval, že posudzované priestory svojim priestorovo-dispozičným a stavebným riešením, vybavením, ako aj spôsobom osvetlenia a odvetrania jednotlivých miestností, spĺňajú požiadavky platných právnych predpisov určených na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia a sú v nich vytvorené podmienky pre dodržiavanie regionálneho hygienicko-epidemiologického prevádzkového režimu.

Zariadenie okrem poskytovania sociálnych služieb poskytovalo aj zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti. Kontrolná skupina zistila, že zdravotné výkony, ktoré v zariadení vykonávali zamestnanci zdravotného úseku, boli vykonávané v súlade § 22 zákona o sociálnych službách. Zdravotné výkony vykonávali odborní zamestnanci, ktorí spĺňali podmienky na výkon zdravotníckeho povolania v súlade s § 33 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti“).

Kontrolná skupina preverovala, či odborní zamestnanci zariadenia spĺňali kvalifikačné predpoklady, dané § 84, od. 9 zákona o sociálnych službách. V ročnom výkaze o zariadeniach sociálnych služieb a zariadeniach na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately Soc 1-01 k 31.12.2013 vykazovalo DSS a ZPS Rača celkový priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov 115. Z uvedeného počtu bolo v zariadení Podbrezovská 28 v DSS 38 zamestnancov a v ZPS 21 zamestnancov, v zariadení Pri vinohradoch 267 v ZPS 42 zamestnancov a v zariadení Strelková v DSS 14 zamestnancov. Kontrolou plnenia kvalifikačných predpokladov vybraných ôsmich ošetrovateliek zo zariadenia Podbrezovská 28 bolo zistené, že všetky spĺňali potrebné kvalifikačné predpoklady v súlade s platnou legislatívou.

Kontrolou uplatňovania zásad rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní sociálnych služieb bolo zistené, že zariadenie má uvedené zásady zachytené v internej smernici. Kontrolná skupina na základe predložených dokumentov, pozorovaním, rozhovormi so zamestnancami a klientmi zastáva názor, že zásada rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní služieb bola dodržaná a bola v súlade so zákonom o sociálnych službách a § 5 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 365/2004 Z. z.“). Kontrolná skupina vyhodnotila, že v zariadení Podbrezovská 28 zo strany zamestnancov nedochádzalo k porušovaniu základných ľudských práv a slobôd.

V kontrolovanom období DSS a ZPS Rača ako poskytovateľ sociálnej služby uzatváral so žiadateľmi zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v zmysle § 74 zákona o sociálnych službách. Zmluvy s klientmi boli preverené na vzorke ôsmich klientov zariadenia Podbrezovská 28. Kontrolou uzatvorených zmlúv podľa stavu prijímateľov sociálnych služieb k 31.12.2013 bolo zistené, že zmluvy obsahovali druh poskytovanej sociálnej služby, vecný rozsah a formu poskytovanej sociálnej služby v zmysle § 12 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách. Vo všetkých kontrolovaných prípadoch bolo k žiadosti o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby priložené aj právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu.

Kontrolou spisovej dokumentácie zároveň kontrolná skupina preverovala, či zariadenie Podbrezovská 28 dodržiava zákon č. 224/2006 o občianskych preukazoch. Bolo zistené, že ustanovenie § 11 ods. 2 o občianskych preukazoch, podľa ktorého sa občiansky preukaz nesmie odovzdať alebo prijať ako predmet záložného práva, nesmie sa odovzdať alebo odobrať pri vstupe do objektu alebo na pozemok a nesmie sa odovzdať alebo odobrať v súvislosti s poskytovaním služieb, bolo dodržané.

Postup pri prešetrovaní sťažností malo zariadenie upravené v internej smernici „Vybavovanie sťažností v podmienkach DSS a ZPS Rača“. Za kontrolované obdobie roka 2013 evidovalo len jednu písomnú sťažnosť (č. 1/2013 z 10.12.2013) voči správaniu zamestnanca voči klientovi zo strany rodinných príslušníkov, ktorá bola preverená a písomne zdokumentovaná. O podanej sťažnosti bola vypracovaná zápisnica, boli prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Zamestnanec, voči ktorému sťažnosť smerovala (sanitár), v roku 2014 v zariadení už nepracoval. Vo vstupnom vestibule zariadenia Podbrezovská 28 je viditeľne umiestnená a označená skrinka na podávanie sťažností pri informáciách. Bežné sťažnosti klientov, rodinných príslušníkov či zamestnancov, sú vybavované operatívne, na poradách zamestnancov s vedením zariadenia.

Kontrolná skupina si na preverenie dodržiavania niektorých ustanovení zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „Zákonník práce“) vyžiadala pracovný poriadok. Zariadenie predložilo pracovný poriadok, vydaný v septembri 2009 bývalou riaditeľkou

zariadenia, ktorý neobsahoval písomný doklad o oboznámení sa pracovníkov s týmto pracovným poriadkom. Počas výkonu kontroly zariadenie predložilo písomný doklad o tom, že pracovníci boli s pracovným poriadkom oboznámení vo februári 2013, čím bolo ustanovenie § 84 ods. 4 Zákonníka práce dodržané.

Zariadenie, ako poskytovateľ sociálnej služby, bolo povinné na účel zvýšenia odbornej úrovne a kvality poskytovanej sociálnej služby vypracovať a uskutočňovať program supervízie. Pri zisťovaní, či zariadenie supervíziu realizuje, bol kontrolnej skupine predložený Program supervízie zo dňa 18.02.2013, ktorý vypracovala vedúca sociálneho úseku a schválil riaditeľ zariadenia. Predmetom programu supervízie bolo zvyšovanie kvality služieb a zlepšenie vzájomnej spolupráce pri zadefinovaní konkrétnych potrieb pri individuálnom stretnutí. Časový harmonogram bol stanovený ako priebežný, forma supervízie skupinová. Trvanie supervízie bolo stanovené na dve hodiny, časový program supervízie bol vypracovaný podľa jednotlivých úsekov zariadenia.

Zmluvu o vykonaní supervízie malo zariadenie uzatvorenú s dvomi supervízormi – fyzickými osobami. Zmluvy boli zverejnené na webovom sídle zariadenia. Kontrolná skupina zistila, že obe zmluvy boli uzatvorené na dobu neurčitú v mesiaci jún 2012, jedna 07.06.2012, druhá 18.6.2012 s identickým obsahom. Kontrolou bolo zistené, že pri zmluve uzatvorenej s fyzickou osobou 07.06.2012, nedošlo k plneniu predmetu zmluvy, čo bolo odkontrolované v účtovníctve subjektu. Kontrolná skupina odporúča zariadeniu uvedenú zmluvu vypovedať v súlade so zmluvnými podmienkami uvedenými v článku VII Záverečné ustanovenia, bod 4. Pri zmluve, uzatvorenej 18.06.2012, k naplneniu predmetu zmluvy prišlo. V kontrolovanom období roka 2013 bola do účtovníctva prijatá jedna faktúra za služby supervízie uskutočnenej v roku 2013. Faktúra bola vydokladovaná aj tromi záznamami zo supervízie.

Zmluva z 18.06.2012 v článku V. Platobné podmienky stanovovala cenu za hodinu supervízie vo výške 33,00 Eur. Zmluva však v žiadnom článku zmluvy nevymedzovala rozsah vykonanej práce, obsahovala iba odkaz na obchodný a občiansky zákonník. Kontrolná skupina v rámci predchádzania a zamedzenia vzniku možných nezrovnalostí odporúča zariadeniu do zmluvy doplniť rozsah plnenia zmluvy. Kontrolou bolo zistené, že v roku 2013 zariadenie uskutočňovalo aj vzdelávanie „Individuálne rozvojové plány osobnosti“, ktoré dodávateľsky realizovala právnická osoba, realizujúca poradenstvo v sociálnej práci. Kontrolnej skupine bola predložená objednávka, faktúra a záznamy z uskutočnenej aktivity. Doklady boli preverené v účtovníctve zariadenia, porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov neboli za kontrolované obdobie zistené.

Na základe preverenej kontrolná skupina vyhodnotila vykonávanie supervízie za rok 2013 na požadovanej úrovni.

Zariadenie sa v roku 2013 nezapájalo do žiadnych projektov, ani nečerpalo eurofondy. Vo výročnej správe za rok 2013, ako aj vo výkaze FIN 1-12 k 31.12.2013 zariadenie vykazovalo čerpanie položky dary a granty vo výške 3 375,00 Eur. Kontrolnej skupine bol predložený zoznam prijatých peňažných darov podľa jednotlivých darcov, darovanej sumy, účelu použitia a termínu použitia darovaného finančného prostriedku. Z celkovej sumy 3 375,00 Eur boli dary poskytnuté zariadeniu Podbrezovská 28 v sume 1 114,00 Eur, t. j. 33 % (DSS) a 608,00 Eur t. j. 18 % (ZPS).

2. Preskúmanie a vyhodnotenie miery efektívnosti, hospodárnosti a účinnosti, s akou vybrané zariadenia hospodária s verejnými finančnými prostriedkami a majetkom

Rozpočet DSS a ZPB Rača na rok 2013 schválilo zastupiteľstvo BSK na zasadnutí 07.12.2012 uznesením č. 113/2012. Rozpis záväzných limitov dotácií na rok 2013 bol zaslaný zariadeniu listom č. 100541/2012-REA/22 zo dňa 12.12.2013. Príjmy spolu boli rozpočtované vo výške 779 920,00 Eur, výdavky spolu vo výške 2 032 996,00 Eur. Kapitálové výdavky rozpočtované neboli, realizácia kapitálových výdavkov bola plánovaná iba prostredníctvom BSK. Rozpočtované prostriedky boli určené prioritne na alokované náklady – mzdy, odvody a nevyhnutné prevádzkové náklady, t.j. vodné, stočné a podobne.

BSK počas roka 2013 dvanásťkrát upravilo zariadeniu záväzné ukazovatele rozpočtu o poskytnuté účelové dotácie v zmysle zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“) a v zmysle zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Úpravu záväzných ukazovateľov premietlo zariadenie do svojho rozpočtu.

Bežné príjmy spolu boli rozpočtované vo výške 779 920,00 Eur, po zmenách vo výške 782 295,00 Eur, dosiahnuté skutočné príjmy boli vo výške 728 013,87 Eur. Nižšie príjmy boli dosiahnuté v položke predaj výrobkov, tovarov a služieb, naopak vyššie skutočné príjmy oproti upravenému rozpočtu boli v položke stravné. Bežné výdavky spolu boli rozpočtované vo výške 2 032 996,00 Eur, po zmenách vo výške 2 037 336,76 Eur, skutočné bežné výdavky boli vo výške 1 974 405,03 Eur. Nižšie čerpanie bolo dosiahnuté napr. v položkách ostatné príplatky, odmeny, výpočtová technika a potraviny. Kapitálové výdavky rozpočtované neboli, po zmenách boli vo výške 2 998,80 Eur čerpané na kúpu nového poloautomatického nárezového stroja do kuchyne.

Hospodárenie zariadenia v roku 2013 skončilo s účtovným ziskom, vo výkaze ziskov a strát k 31.12.2013 vykázalo hospodársky výsledok vo výške 5 423,95 Eur, v roku predchádzajúcom dosiahlo stratu vo výške 19 078,76 Eur. Nižšie náklady v roku 2013 vynaložilo v položke spotrebované nákupy, služby, dane a poplatky, nižšie boli aj odpisy dlhodobého hmotného majetku. Podnikateľskú činnosť v roku 2013 zariadenie nevykonávalo.

Zariadenie k 31.12.2013 vykazovalo pohľadávky vo výške 114 439,55 Eur. Celú sumu predstavovali pohľadávky z nedaňových príjmov obcí a vyšších územných celkov a rozpočtových organizácií, zriadených obcou alebo vyšším územným celkom, vedené na účte 318. Z celkovej sumy pohľadávok voči klientom boli pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti do jedného roka vo výške 19 256,40 Eur, t. j. 16,83 %, pohľadávky po lehote splatnosti boli vo výške 95 156,15 Eur, t. j. 83,17 %. Z celkovej sumy zariadenie Podbrezovská 28 evidovalo k 31.12.2013 pohľadávky voči 28 klientom v celkovej sume 7 996,00 Eur.

Kontrolná skupina si vyžiadala od riaditeľa zariadenia vyjadrenie sa k výške pohľadávok po lehote splatnosti. Z písomného predloženého stanoviska, že tieto pohľadávky vznikli v prevažnej miere v roku 2011 z dôvodu nerešpektovania zvýšenej povinnej úhrady za poskytovanie sociálnych služieb v zariadení na základe nového VZN BSK z decembra 2010 a svojvoľného platenia nižších úhrad zo strany určitej časti klientov zariadenia Pri vinohradoch 267 (z ktorých časť prešla do zariadenia Podbrezovská 28).

Zariadenie i BSK za obdobie rokov 2011 – 2013 podnikalo kroky, vedúce k náprave. Niektorí z klientov uvedené nedoplatky uhradili, ostatným klientom boli zaslané výzvy na zaplatenie nedoplatku s ponukou splátkového kalendára. Klientom, ktorí na ponuku nereagovali, boli súdom zaslané a doručené platobné rozkazy. Klienti voči týmto platobným rozkazom podali odpor, ktorým sa platobné rozkazy zrušili a súd nariadil pojednávanie vo veci. Pojednávania prebiehajú počas celého roka 2014, do ukončenia výkonu kontroly neboli ukončené, súd nerozhodol.

Pohľadávky voči klientom vznikali aj v dôsledku ich platobnej neschopnosti, nedostatku finančných prostriedkov na úhradu celej výšky za ubytovanie, stravovanie a poskytovanie služieb. Kontrolou bolo zistené, že zariadenie si vedie evidenciu o výške pohľadávok podľa jednotlivých klientov, neplatičov upozorňuje a vyzýva, má dohodnuté splátkové kalendáre. U niektorých klientov s nízkymi dôchodkami so zníženou platbou za úhradu dlh narastá, nakoľko klientovi po zaplatení úhrady za celoročný pobyt v zariadení musí podľa § 73 zákona o sociálnych službách zostať stanovené percento životného minima. V súvislosti s uvedeným kontrolná skupina poukazuje na stav, kedy sú v zariadení umiestňovaní klienti s nízkym dôchodkom, bez majetku a bez rodinných príslušníkov, t. j. bez akejkoľvek možnosti vymoženía pohľadávky. Týmto dochádza k neustálemu kumulovaniu pohľadávok u sociálne slabšej skupiny klientov a tým k zvýšenému finančnému zaťaženiu štátneho rozpočtu.

Zariadenie k pohľadávkam po lehote splatnosti k 31.12.2013 nevytvorilo opravné položky, ktoré sa tvoria na základe zásady opatrnosti, ak je opodstatnené predpokladať, že nastalo zníženie hodnoty majetku oproti jeho pôvodnému oceneniu. Neúčtovaním o opravných položkách k týmto pohľadávkam zariadenie nekonalo v súlade s § 15 a § 51 opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. augusta 2007 č. MF/16786/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky (ďalej len „postupy účtovania“).

Tým, že zariadenie netvorilo opravné položky, zároveň nedodržalo § 7 zákona č. 431/2002 o účtovníctve v platnom znení (ďalej len „zákon o účtovníctve“) a neúčtovalo tak, aby závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a § 8 zákona o účtovníctve, pretože nevedlo účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvanlivosť záznamov.

V súvislosti s narastaním výšky pohľadávok od roku 2011, t. j. nerešpektovaním časti klientov zariadenia Pri vinohradoch 267 hradiť zvýšenú platbu za poskytované služby, bolo zistené, že títo klienti boli a sú združení v Asociácii prijímateľov sociálnych služieb v Slovenskej republike (ďalej len „asociácia“). Podľa výpisu z registra občianskych združení sa asociácia zaregistrovala v mieste sídla DSS a ZPS Rača. Podľa písomného vyjadrenia riaditeľa zariadenie ani BSK nedalo asociácii na tento úkon súhlas, čím neboli dodržané Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom BSK z januára 2012.

Zariadenie v tejto veci zaslalo 28.05.2012 písomné upozornenie a vyjadrilo nesúhlas s umiestnením sídla asociácie na adrese zariadenia. Následne 02.10.2012 bola asociácii zaslaná žiadosť o zrušenie jej sídla na adrese DSS a ZPB Rača. Na obidve písomné vyzvania asociácia nereagovala a svoje sídlo ponechala na pôvodnej adrese. Dňa 27.12.2012 zaslalo asociácii výzvu na zmenu sídla i BSK, asociácia však ani na túto výzvu nereagovala a sídlo do dnešného dňa nezmenila.

3. Hodnotenie úrovne poskytovaných sociálnych služieb vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb, ktorými sú domovy sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov

Hodnotenie úrovne poskytovaných sociálnych služieb v zariadení Podbrezovská 28 bolo vykonané na základe vyhodnotenia piatich dotazníkov, distribuovaných vybranej skupine odborných pracovníkov a riaditeľovi zariadenia.

Prvý, štandardizovaný dotazník BMI (Maslach Burnout Inventory - syndróm vyhorenia), bol distribuovaný vybranej skupine pracovníkov - ošetrovatelkám. Pri tomto type dotazníka boli respondentkám kladené otázky, zamerané na zistenie stupňa emocionálnej vyčerpanosti, napr. či sa cítili na konci pracovného dňa na dne svojich psychických a fyzických síl, či im práca s ľuďmi prinášala silný stres a pod. V oblasti zisťovania stupňa depersonalizácie boli respondentkám kladené otázky typu, napr. či neboli schopné veľmi účinne vyriešiť problémy svojich klientov a pri zisťovaní stupňa v osobnej nespokojnosti sa u respondentiek zisťovalo, či sa cítili depresívne pri práci s klientom a pod. Vyššie uvedený dotazník bol distribuovaný ôsmim pracovníčkam, návratnosť dotazníka bola 100 %.

V oblasti emocionálnej vyčerpanosti sa v skupine sledovaných pracovníkov predpokladal vysoký stupeň, v oblasti depersonalizácie sa predpokladal stredný stupeň a v oblasti osobnej nespokojnosti sa predpokladal veľmi vysoký stupeň.

Z celkovej vzorky respondentiek podľa vyhodnotenia jednotlivých odpovedí dotazníka a prislúchajúcich bodových ohodnotení v jednotlivých rozpätiach, možno vyhodnotiť skupinu sledovaných pracovníčok, že boli na veľmi nízkom stupni emocionálnej vyčerpanosti, nachádzali sa na veľmi nízkom stupni depersonalizácie a ich stupeň osobnej nespokojnosti bol veľmi nízky.

Celkovo možno vyhodnotiť, že syndróm vyhorenia u tejto vybranej skupiny respondentiek bol na veľmi nízkom stupni.“

Cieľom druhého dotazníka bolo overiť kvalitu pracovných podmienok vybranej skupiny pracovníčok - ošetrovateliek. Dotazník bol distribuovaný ôsmim ošetrovatelkám, návratnosť dotazníka bola 100 %. Stanovené otázky v dotazníku mali potvrdiť alebo vylúčiť šesť stanovených hypotéz:

Prvá hypotéza predpokladala vysoký stupeň fyzickej záťaže u väčšiny z opýtaných ošetrovateliek, pracujúcich v zariadeniach sociálnych služieb, pretože prevažná časť ich klientov je imobilná a v zariadení absentuje technické vybavenie. Na základe odpovedí respondentiek sa hypotéza potvrdila.

Druhá hypotéza predpokladala vysoký stupeň vyčerpanosti u väčšiny ošetrovateliek, pracujúcich v zariadeniach sociálnych služieb, pretože pracujú nesystematicky, v časovom strese a nemajú možnosť si dostatočne oddýchnuť. Na základe odpovedí respondentiek sa hypotéza potvrdila.

Tretia hypotéza predpokladala, že u vyčerpaných ošetrovateliek sa vyskytuje vysoký stupeň psychosomatických porúch. Na základe odpovedí respondentiek sa hypotéza nepotvrdila, vybraná skupina pracovníčok dosiahla nízky stupeň psychosomatických porúch.

Štvrtá hypotéza predpokladala vysoký stupeň neuplatniteľnosti metód ošetrovateľského procesu v podmienkach zariadenia. Ošetrovatelky odpovedali na otázky, napr. či v zariadení pracuje dostatočné množstvo ošetrovateliek, či majú dostatok času venovať sa klientom s ohľadom na množstvo administratívnych činností a pod. Na základe odpovedí respondentiek sa hypotéza potvrdila.

Piata hypotéza predpokladala, že preťaženosť ošetrovateliek má vysoký stupeň negatívneho ovplyvňovania úrovne kvality ošetrovateľskej starostlivosti, pretože u preťažených

zamestnancov sa zvyšuje riziko chybných výkonov a rozhodnutí a znižuje sa ich pracovná výkonnosť. Na základe odpovedí respondentiek sa hypotéza nepotvrdila, ošetrovatelky ohodnotili stupeň preťaženia ako veľmi nízky.

Šiesta hypotéza predpokladala vysoký stupeň nespokojnosti u väčšiny ošetrovateliek s pracovnými podmienkami a s finančným ohodnotením. Na základe odpovedí respondentiek sa hypotéza nepotvrdila, vybraná skupina pracovníčok vyjadrila stredný stupeň nespokojnosti s pracovnými podmienkami a s finančným ohodnotením.

Cieľovou skupinou tohto dotazníka boli odborní zamestnanci, ktorí vykonávali prácu ošetrovateľov/ošetrovateliek. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie respondentov bolo úplné stredné s maturitou v šiestich prípadoch, v dvoch prípadoch mali stredné vzdelanie bez maturity.

Dĺžka odbornej praxe v jednom prípade bola v rozmedzí od päť do desať rokov, ostatní respondenti mali prax do piatich rokov.

Všetci respondenti boli ženy, vo veku od 18 do 65 rokov. Z celkového stavu boli dve slobodné, päť vydatých a jedna rozvedená. Priemerný čistý príjem, uvedený v dotazníku, bol takmer 444,00 Eur mesačne. Telesná hmotnosť imobilných klientov, s ktorými odborný zdravotný personál manipuloval, vrátane ich dvíhania, bol vo väčšine prípadov na základe odpovedí z dotazníka, nad 80 kg.

Na otázku, koľko klientov pripadá na jednu ošetrovatelku počas celodennej služby, respondentky odpovedali, že tento počet je 26 a viac klientov. Na otázku, koľko klientov pripadá na jednu ošetrovatelku počas dennej zmeny, jedna respondentka uviedla počet 19 – 25 klientov, jedna 26 – 33 klientov, dve respondentky uviedli 34 – 40 klientov, dve 41 – 50 klientov a dve ošetrovatelky uviedli počet 51 a viac klientov.

Na otázku, koľko imobilných klientov z celkového počtu klientov zariadenia pripadá na jednu ošetrovatelku počas nočnej služby, jedna respondentka uviedla, že menej ako jedna štvrtina, dve v rozmedzí jedna štvrtina až jedna polovica, tri respondentky uviedli viac ako jednu polovicu a dve nevedeli posúdiť.

Pri otázke, koľko nočných služieb za mesiac v priemere pripadá na jednu ošetrovatelku, respondentky v šiestich prípadoch uviedli 5-7 nočných služieb, jedna viac ako 7 a jedna nočné služby nevykonávala.

Na základe analýzy pracovných podmienok ošetrovateliek možno vyhodnotiť spokojnosť vybranej skupiny pracovníkov s pracovnými podmienkami na strednom stupni.

Podmienky kvality poskytovaných služieb na základe prílohy č. 2 zákona o sociálnych službách boli preverené prostredníctvom tretieho dotazníka, určeného pre manažment zariadenia. Dotazník bol zameraný na zistenie úrovne vypracovania písomných interných predpisov v oblasti procedurálnych, personálnych, prevádzkových podmienok a dodržiavania ľudských práv a slobôd.

Hypotéza predpokladala, že zariadenie bude dosahovať veľmi dobrú úroveň dodržiavania administratívnych podmienok kvality poskytovaných služieb.

Vo všetkých štyroch kontrolovaných oblastiach bolo zistené, že zariadenie vykazovalo výbornú úroveň.

Podľa celkového vyhodnotenia dotazníka zariadenie dosahovalo výbornú úroveň dodržiavania administratívnych podmienok kvality poskytovaných služieb, čím sa hypotéza nepotvrdila. Zariadenie dosahovalo v kontrolovanej oblasti vyššiu ako predpokladanú úroveň administratívnych podmienok.

Štvrtý dotazník bol zameraný na fyzickú kontrolu základného materiálno-technického vybavenia ošetrovateľskej starostlivosti. Bol určený pre vedúcu zdravotného úseku.

Pri posudzovaní úrovne základného materiálno-technického vybavenia sa vychádzalo z predpokladu, že zariadenie má materiálno-technické vybavenie na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti na dostatočnej úrovni.

Z celového dosiahnutého počtu bodov, získaných pri vyhodnotení dotazníka, vyplynulo, že zariadenie dosahuje veľmi dobrú úroveň materiálno-technického vybavenia, čím sa hypotéza nepotvrdila. Zariadenie dosiahlo oproti predpokladanej hypotéze vyššiu úroveň.

Piaty dotazník bol určený pre riaditeľa zariadenia. Bol zameraný predovšetkým na zistenie hospodárnosti pri obstaraní služieb a tovarov pri zachovaní požadovanej kvality, s využitím kapacity zariadenia, na otázky spojené so zapájaním sa zariadenia do projektov a grantov, na finančné ohodnotenie odborných pracovníkov v súlade s osobitnými predpismi a pod. V dotazníku bola respondentovi položená aj otázka, či zariadenie vykonáva revíziu tepelnej náročnosti budov, v ktorých pôsobí, či zariadenie poskytuje služby i pre klientov, ktorí nie sú v zariadení umiestnení (s cieľom využiť kapacity zariadenia). Respondent sa vyjadroval aj k otázke, či má zariadenie bezplatne zapožičané veci, či je príjemcom práce zadarmo a pod.

Pri posudzovaní úrovne hospodárnosti sa vychádzalo z predpokladu, že zariadenie sociálnych služieb bude dosahovať v kontrolovanom období priemernú úroveň hospodárnosti.

Zariadenie podľa vyhodnotenia jednotlivých odpovedí dotazníka a prislúchajúcich bodových ohodnotení v jednotlivých rozpätiach priemernú úroveň hospodárenia dosiahlo, čím bola hypotéza potvrdená.

Na základe zosumarizovania výsledkov, získaných z jednotlivých dotazníkov, kontrolná skupina vyhodnotila, že zariadenie Podbrezovská 28 spĺňalo úroveň poskytovania sociálnych služieb, vrátane poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti, podľa súhrnného hodnotiaceho rozpätia za všetkých päť dotazníkov na úrovni dobre až veľmi dobre.

Zhrnutie:

Kontrolou boli zistené nasledovné porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov:

- zákona o sociálnych službách v platnom znení:
 - tým, že pri vstupe do zariadenia nemalo DSS a ZPS Rača vyvesené označenie miesta poskytovania sociálnej služby v súlade so zákonom o sociálnych službách ,
- opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky:
 - tým, že zariadenie k pohľadávkam po lehote splatnosti k 31.12.2013 nevytvorilo opravné položky,
- zákona o účtovníctve v platnom znení:
 - tým, že zariadenie neúčtovalo o opravných položkách, závierka neposkytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva. Uvedeným zariadenie nevedlo účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvanlivosť záznamov,

Odporúčania:

- v súlade so zmluvnými podmienkami vypovedať zmluvu, uzatvorenú s fyzickou osobou 07.06.2012, pri ktorej nedošlo k plneniu predmetu zmluvy,
- v rámci predchádzania a zamedzenia vzniku možných nezrovnalostí špecifikovať v zmluve uzatvorenej s fyzickou osobou 18.06.2012 rozsah plnenia zmluvy,
- v súčinnosti s BSK naďalej podnikať kroky voči asociácii, registrovanej v mieste sídla DSS a ZPS Rača tak, aby boli dodržané zásady hospodárenia a nakladania s majetkom BSK.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa 28.11.2014:

Ing. Viera Hankerová
vedúca kontrolnej skupiny

Ing. Iveta Schlosserová
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 5.12.2014

Mgr. Ján Kmet'
riaditeľ DSS a ZPS Rača